

Sabiedriskās domas pētījums «Latvijas iedzīvotāju uzskati par Satversmes tiesu»

Preses konference
27.08.2020.

Informācija par pētījumu

Pētījuma veicējs: Pētījumu centrs SKDS

Ģenerālais kopums: Latvijas pastāvīgie iedzīvotāji no 18 līdz 75 gadiem

Sasniegtās izlases apjoms: 1009 respondenti

Aptaujas veikšanas metode: Tiešās intervijas respondentu dzīvesvietās

Ģeogrāfiskais pārklājums: Visa Latvija

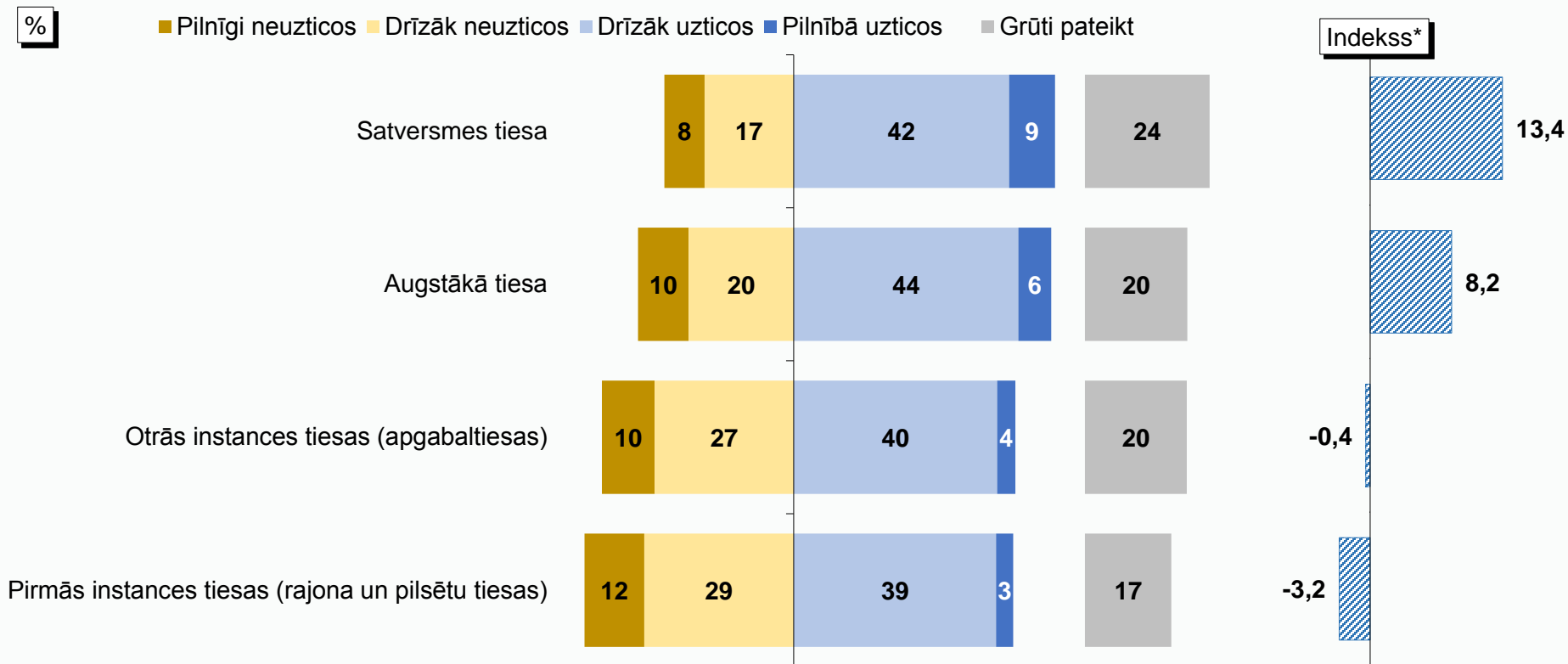
Aptaujas veikšanas laiks: No 10.07.2020. līdz 20.07.2020.

Tēmas

1. Uzticēšanās tiesu varas institūcijām
2. Informētība par Satversmi un Satversmes tiesu
  - 2.1. Informētība par Satversmi
  - 2.2. Informētība par Satversmes tiesu
  - 2.3. Informētība par Satversmes tiesas funkcijām
  - 2.4. Informētība par Satversmes tiesas spriedumiem atsevišķās lietās
  - 2.5. Informācijas avoti par Satversmes tiesas darbu
3. Uzskati par Satversmes tiesas spriedumu izpildīšanu
4. Vērtējums iespējām aizstāvēt savas tiesības tiesā
5. Uzskati par to, kāpēc cilvēki reti vēršas Satversmes tiesā
6. Uzskati par iemesliem likumu neievērošanai

1. Uzticēšanās tiesu varas institūcijām

"Sakiet, lūdzu, cik lielā mērā Jūs uzticaties zemāk uzskaitītajām tiesu varas institūcijām!
Vai Jūs tām pilnībā uzticaties, drīzāk uzticaties, drīzāk neuzticaties vai arī pilnīgi neuzticaties?"

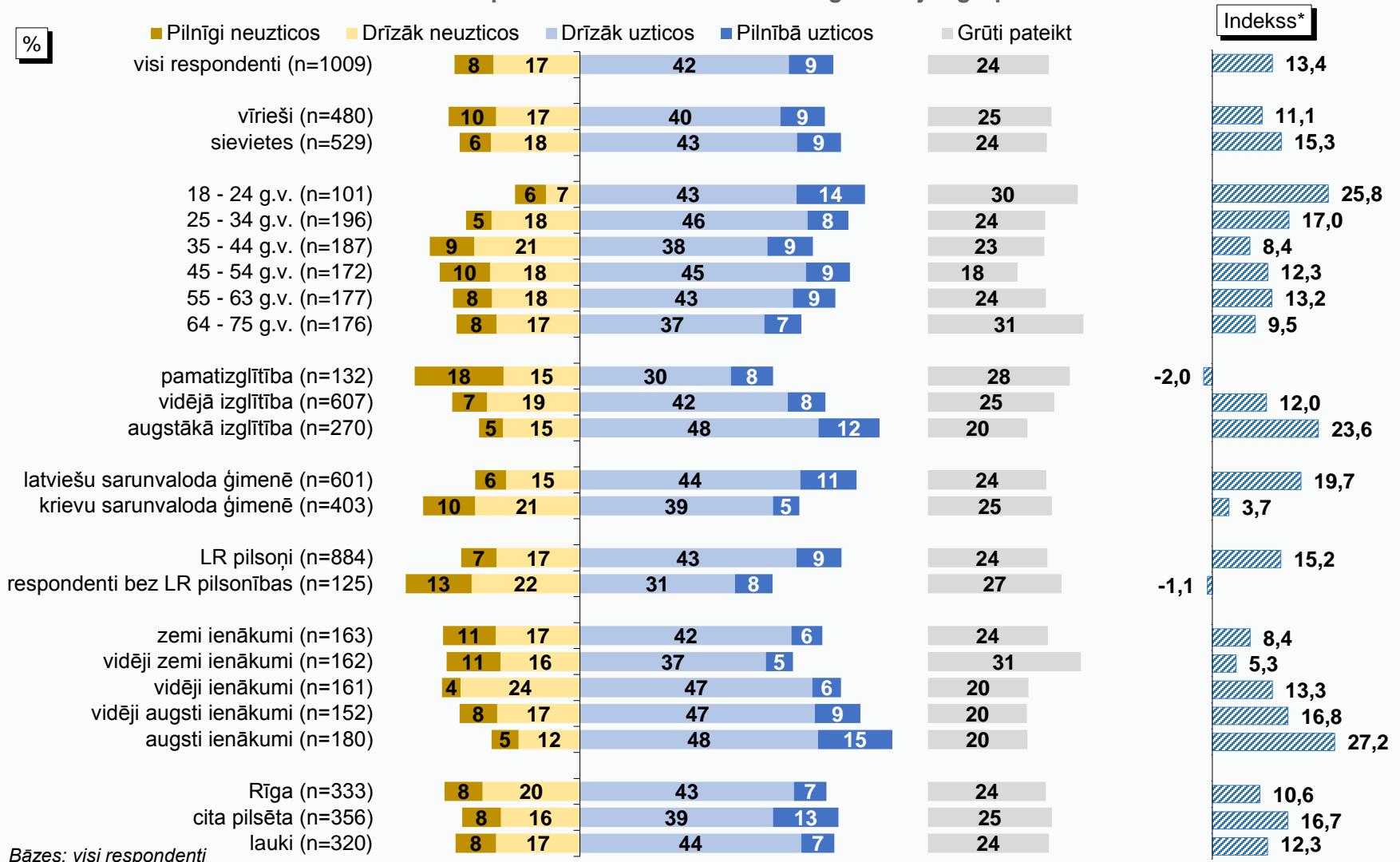
Bāze: visi respondenti, n=1009

*"Indekss" atspoguļo vērtējumu uzticos/neuzticos īpatsvaru starpību, kur vērtējumu drīzāk uzticos/drīzāk neuzticos minēšanas biežums (%) ir reizināts ar koeficientu 0.5, bet vērtējumu pilnīgi neuzticos/pilnībā uzticos minēšanas biežums - ar koeficientu 1. Indekss var svārstīties robežās no +100 (visi pilnībā uzticas) līdz -100 (visi pilnībā neuzticas).

1. Uzticēšanās tiesu varas institūcijām

"Sakiet, lūdzu, cik lielā mērā Jūs uzticaties zemāk uzskaitītajām tiesu varas institūcijām! Vai Jūs tām pilnībā uzticaties, drīzāk uzticaties, drīzāk neuzticaties vai arī pilnīgi neuzticaties: Satversmes tiesa?"

Respondentu atbildes sociāldemogrāfiskajās grupās

Bāzes: visi respondenti

*"Indekss" atspoguļo vērtējumu uzticos/neuzticos īpatsvaru starpību, kur vērtējumu drīzāk uzticos/drīzāk neuzticos minēšanas biežums (%) ir reizināts ar koeficientu 0.5, bet vērtējumu pilnīgi neuzticos/pilnībā uzticos minēšanas biežums - ar koeficientu 1. Indekss var svārstīties robežās no +100 (visi pilnībā uzticas) līdz -100 (visi pilnībā neuzticās).

1. Uzticēšanās tiesu varas institūcijām

Uzticēšanās Satversmes tiesai iemesli

"Lūdzu, pastāstiet galvenos iemeslus, **kāpēc Jūs Satversmes tiesai uzticaties!**"

Atsevišķas raksturīgākās iedzīvotāju atbildes (precīzi citāti), katra minēta 1 reizi

«aizstāv sabiedrības
intereses un arī manas»

« kaut arī valdība noteikti
daļēji ietekmē kaut kādus
procesus Satversmes tiesā,
lielos vilcienos Satversmes
tiesa ir godīga»

«drīzāk uzticos, jo tā ir
augstā tiesu instance»

«es drīzāk ceru, ka
tiesai var uzticēties»

«uzticos, jo neesmu
dzirdējis neko sliktu»

«Īsti par to neko nezinu, bet,
ja tiesām nevar uzticēties, tad
nekam vairs nevar uzticēties,
vismaz ceru, ka tā ir godīga»

«pieņem sabiedrībai
vajadzīgus spriedumus»

«domāju, ka tieši tiesa ir
vieta, kur meklēt taisnību»

«ir bijuši lēmumi, kuri ir
pārsteidzoši labi»

«tā ir vieta, kur griezties,
pārsūdzēt tiesu lēmumus, ja
šķiet, ka uzpirkti tiesneši vai
nepatiesi apsūdzēts»

«augsti izglītoti juristi, spēj
lakoniski, precīzi argumentēt
savus nolēmumus,
ievērojama profesionālā
pieredze»

«Satversmes tiesa ļoti cenšas
izanalizēt spriedumus un to
izstāsta tā, lai saprot arī parasts
cilvēks, izskaidro pantus»

«patika, ka iztikas
minimumu piespieda
paaugstināt»

«tāpēc, ka ir pozitīvi risinājumi
atsevišķos gadījumos un arī
sagaidāmi pozitīvi vērtējumi, kurus
iesniedzis izskatīšanai
Tiesībsargs»

«varu priest tikai no
informācijas masu medijos, bet ir
radies iespaids, ka tur katru lietu
izskata ļoti rūpīgi»

«es uzskatu, ka Satversmes
tiesa ir vienīgais orgāns valstī,
kurš nav korumpēts un tanī
strādā īsti profesionāļi»

1. Uzticēšanās tiesu varas institūcijām

Neuzticēšanās Satversmes tiesai iemesli

"Lūdzu, pastāstiet galvenos iemeslus, **kāpēc Jūs Satversmes tiesai neuzticaties!**"

Atsevišķas raksturīgākās iedzīvotāju atbildes (precīzi citāti), katra minēta 1 reizi

«tiesu vara ir slikta, tur nav godīgi cilvēki»

«neviens tiesa nav godīga, ja palasa presē un, ja paskatās uz Zolitūdes tiesu, tas bija teātris, ne tiesa»

«tādēļ, ka vajadzīgas ir ļoti lielas naudas, lai apmaksātu to visu un tad vēl uzvara labākā maksātāja pusē»

«tāpēc, ka Satversmes tiesa necenšas aizstāvēt fizisko personu problēmas, kuras rodas valsts iestāžu netaisnības un patvaļas dēļ»

«man nepatīk, ka Satversmes tiesa kļuvusi pēdējā laikā ļoti politiska»

«draugu un paziņu lokā, tāpat arī TV dzirdēts, ka tiesu rezultāts atkarīgs no tā, cik ietekmīgi un bagāti cilvēki tur iesaistīti»

«tiesnešus izvēlas pēc politiska principa un viņi aizstāv konkrēto partiju intereses, nevis valsts intereses»

«zema tiesnešu kvalifikācija un katrs tiesnesis likumu traktē, kā grib»

«Latvijā pat sev nevar ticēt, es domāju, ka arī Satversmes tiesa strādā tikai oligarhu interesēs»

«pateicoties mūsu valdībai, ir zudusi visam ticība»

«neticu tiesu sistēmai kopumā, neticu valsts institūcijām, vispār RNP sen bija jāiesūdz tiesā, bet nav jēgas»

«es neko nezinu par Satversmes tiesu un neuzticos nevienai tiesai»

«korumpēta tiesu sistēma kopumā, Satversmes tiesa nav izņēmums»

«visās tiesās valda korupcija, arī šeit "Maxima" tiesa precīzi parādīja»

«uzskata, ka Satversmes tiesa, tāpat kā lielākās daļa valdības institūciju, darbojas zināmu cilvēku interesēs un kopējais tautas dzīves līmenis neinteresē, arī tās spriedumi ir dažu kategoriju interesēs»

«domāju, ka Latvijā visos līmeņos ir korupcija»

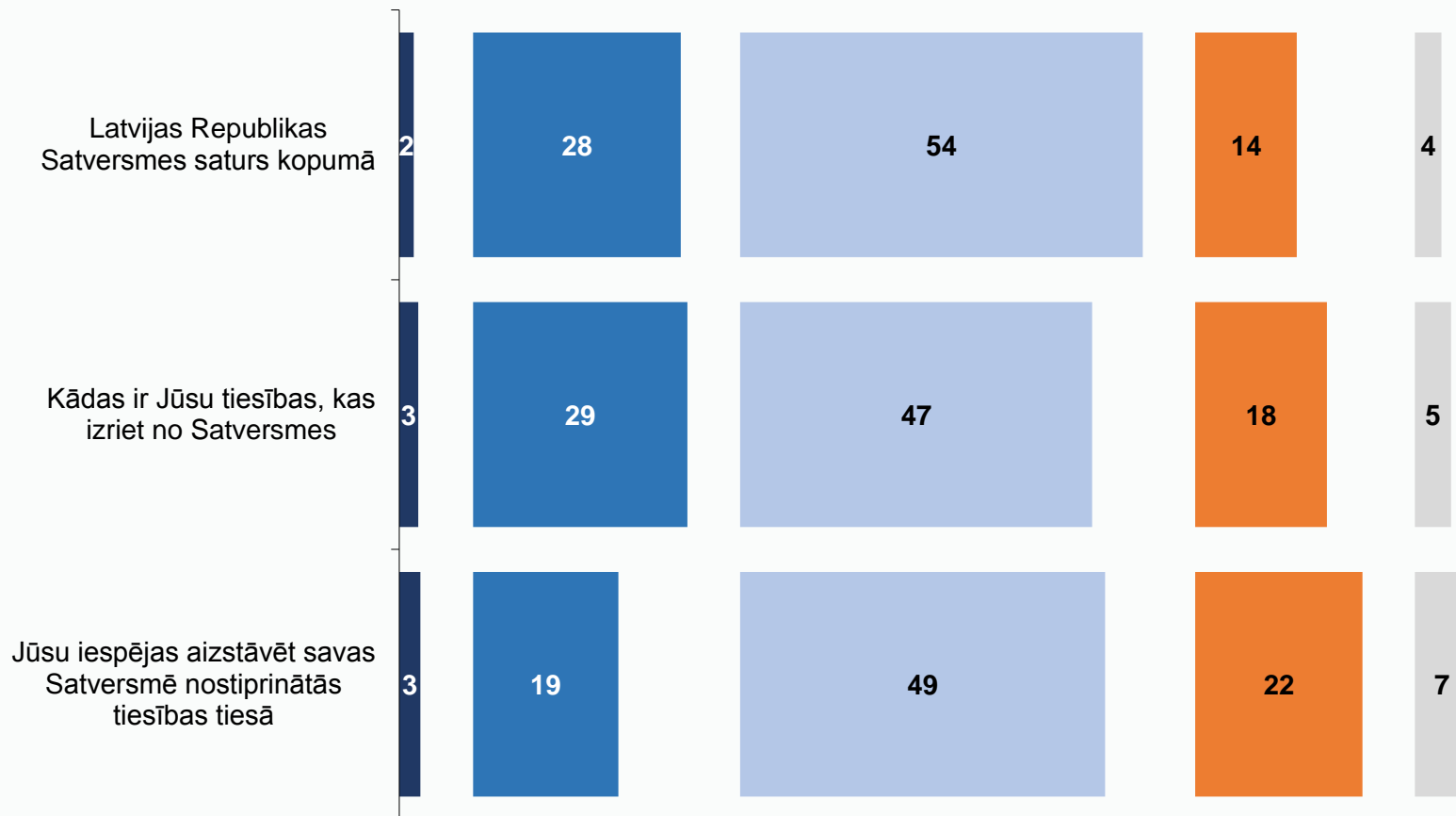
2. Informētība par Satversmi un Satversmes tiesu

2.1. Informētība par Satversmi

"Lūdzu, novērtējiet, cik informēts/-a Jūs jūtaties par šādiem jautājumiem!"

%

- Labi zinu
- Kopumā zinu, bet ne sīkumos
- Esmu dzirdējis/-usi, bet neko tuvāk nezinu
- Neesmu dzirdējis/-usi
- Grūti pateikt

Bāze: visi respondenti, n=1009

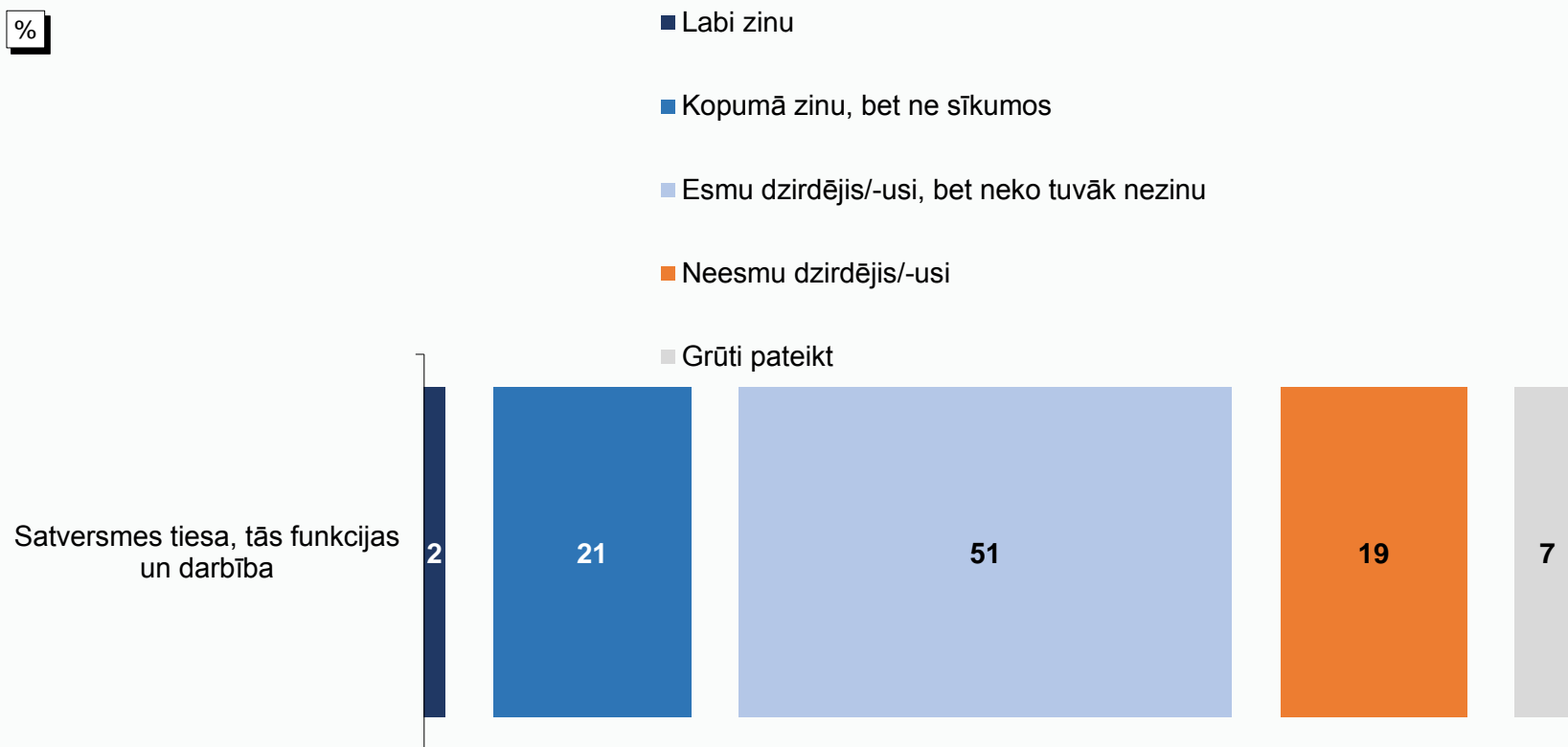

2. Informētība par Satversmi un Satversmes tiesu

2.2. Informētība par Satversmes tiesu

"Lūdzu, novērtējiet, cik informēts/-a Jūs jūtaties par šādiem jautājumiem!"

%

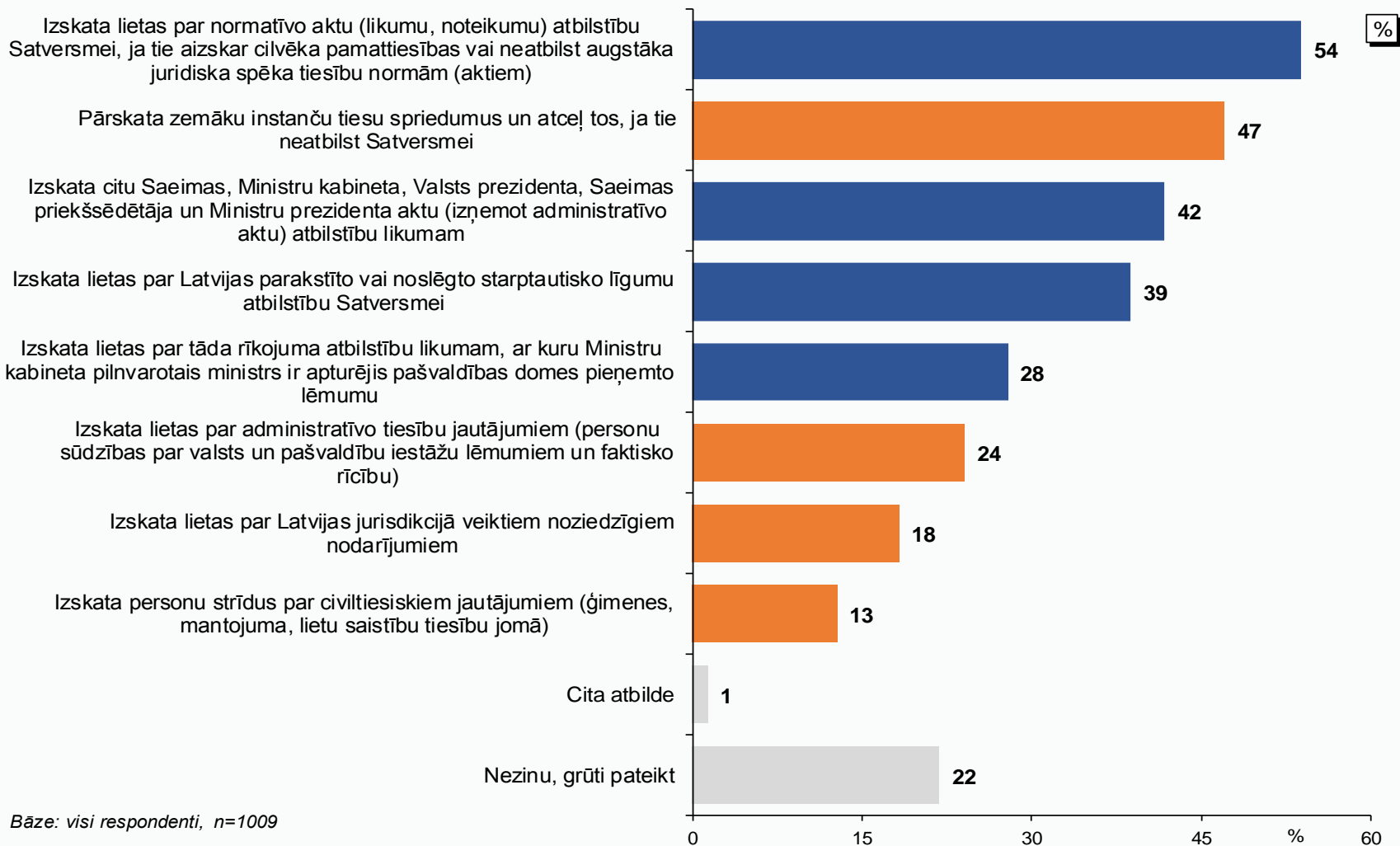

Bāze: visi respondenti, n=1009

2. Informētība par Satversmi un Satversmes tiesu

2.3. Informētība par Satversmes tiesas funkcijām

"Šajā sarakstā uzskaitīta dažādu lietu izskatīšana, kuras pamatoti vai nepamatoti piedēvē Satversmes tiesas kompetencei. Lūdzu, atzīmējiet, kādas lietas, Jūsuprāt, izskata Satversmes tiesa!"

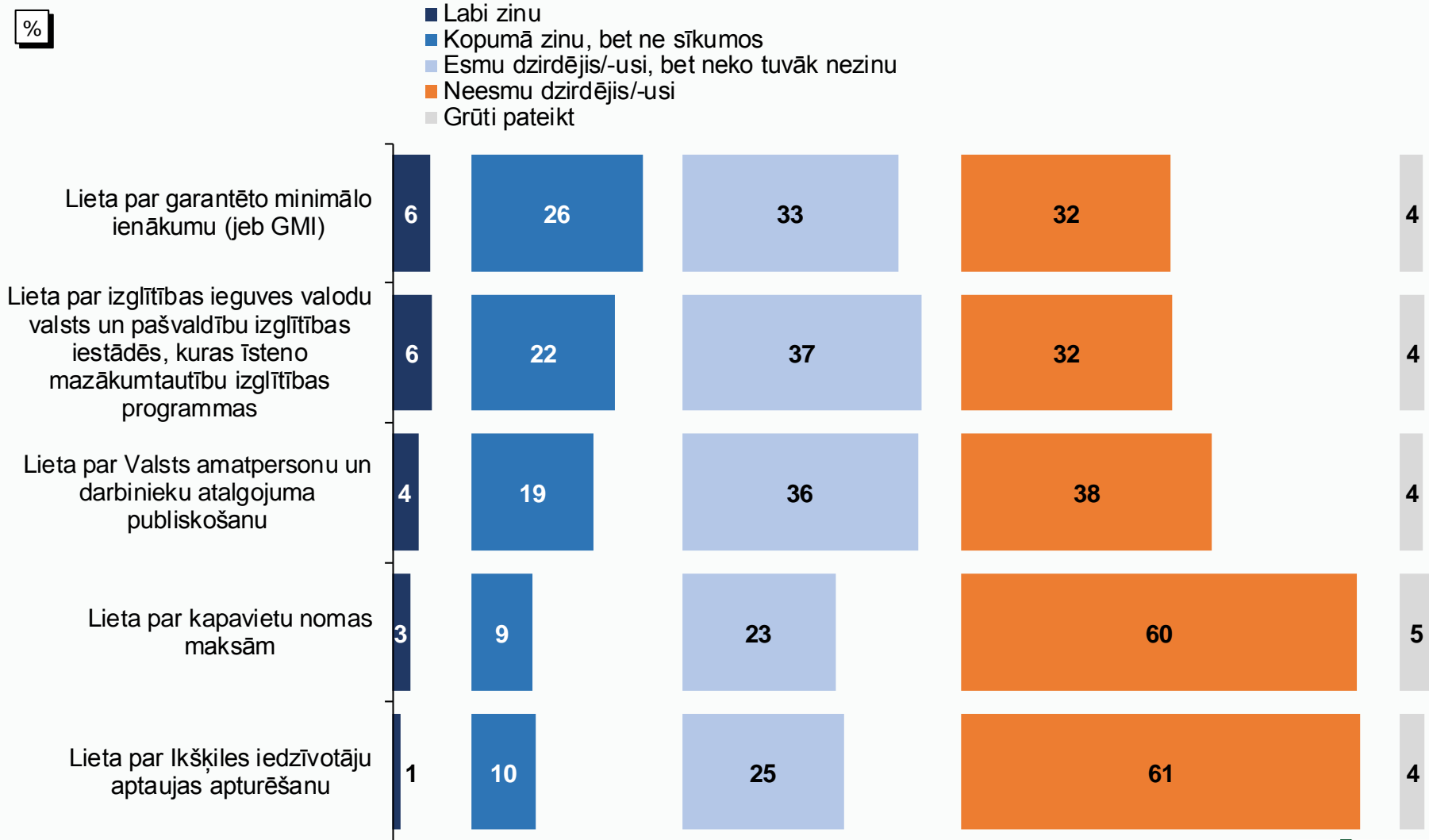
Bāze: visi respondenti, n=1009

*Tā kā katrs respondents varēja atzīmēt visas piemērotās atbildes, kopējā atbilžu summa pārsniedz 100%.

2. Informētība par Satversmi un Satversmes tiesu

2.4. Informētība par Satversmes tiesas spriedumiem atsevišķās lietās

"Lūdzu, atzīmējiet, cik informēts/-a Jūs jūtaties par Satversmes tiesas spriedumiem šādās pēdējos gados izskatītajās lietās!"

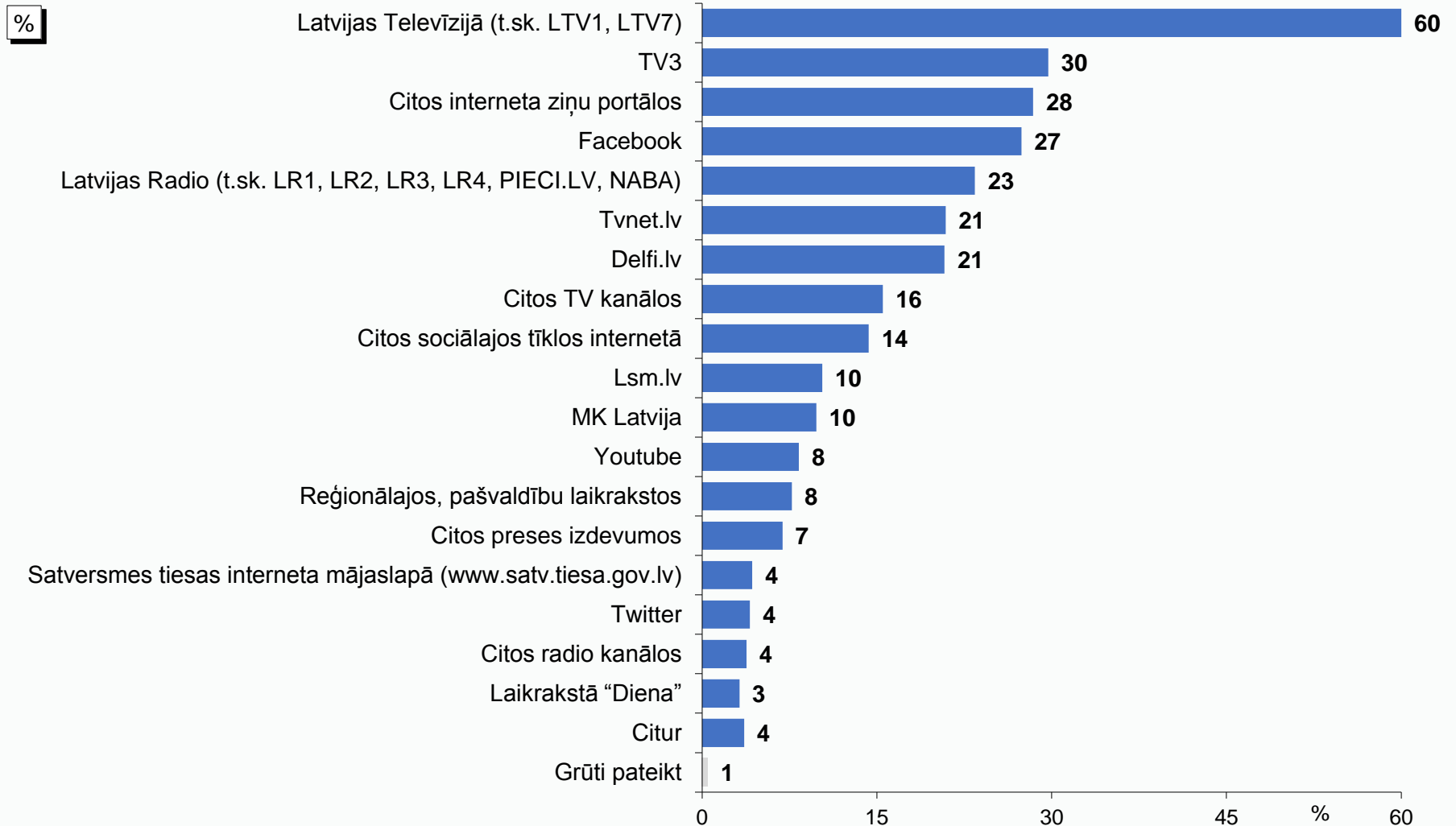

Bāze: visi respondenti, n=1009

2. Informētība par Satversmi un Satversmes tiesu

2.5. Informācijas avoti par Satversmes tiesas darbu

"Lūdzu, atzīmējiet, kur Jūs parasti pamanāt / iegūstat informāciju par Satversmes tiesas darbu!"

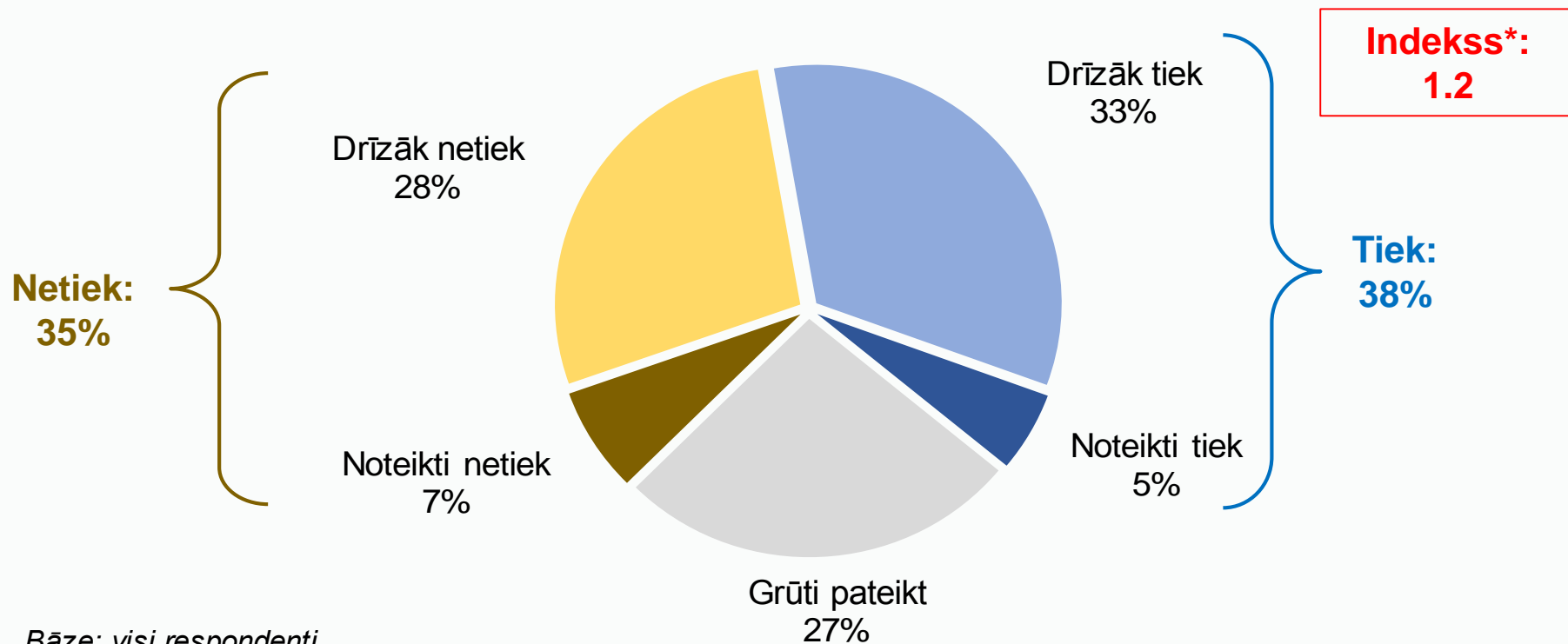

Bāze: respondenti, kuri ir pamanījuši, meklējuši informāciju par Satversmes tiesu, n=450

*Tā kā katrs respondents varēja atzīmēt visas piemērotās atbildes, kopējā atbilžu summa pārsniedz 100%.

3. Uzskati par Satversmes tiesas spriedumu izpildīšanu

"Saskaņā ar likumu Satversmes tiesas spriedumi un tajos iekļautie tiesas secinājumi un atziņas ir obligāti visām valsts un pašvaldību institūcijām, tiesām, amatpersonām, kā arī privātpersonām un organizācijām. Kā uzskatāt Jūs, vai Satversmes tiesas spriedumi tiek izpildīti efektīvi, savlaicīgi, visiem saprotamā un uzskatāmā veidā?"

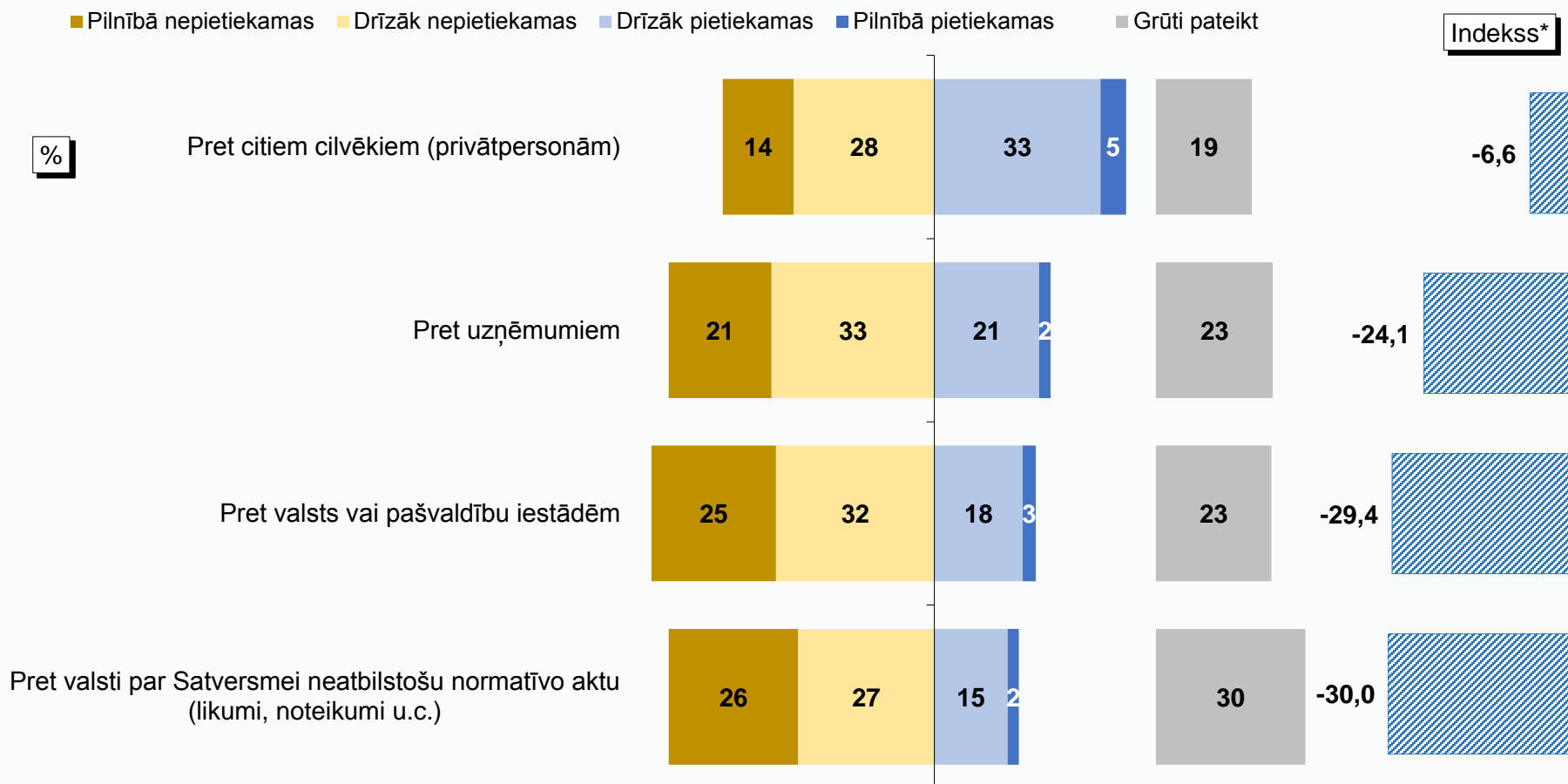

Bāze: visi respondenti,
n=1009

*"Indekss" atspoguļo vērtējumu tiek/netiek īpatsvaru starpību, kur vērtējumu drīzāk tiek/drīzāk netiek minēšanas biežums (%) ir reizināts ar koeficientu 0.5, bet vērtējumu noteikti netiek/noteikti tiek minēšanas biežums - ar koeficientu 1. Indekss var svārstīties robežās no +100 (visi uzskata, ka noteikti tiek izpildīti) līdz -100 (visi uzskata, ka noteikti netiek izpildīti).

4. Vērtējums iespējām aizstāvēt savas tiesības tiesā

"Kā Jūs vērtējat Jūsu kā privātpersonas iespējas tiesā aizstāvēt savas tiesības šādos gadījumos: kā pilnībā pietiekamas, drīzāk pietiekamas, drīzāk nepietiekamas vai pilnībā nepietiekamas?"

Bāze: visi respondenti, n=1009

*"Indekss" atspoguļo vērtējumu pietiekamas/nepietiekamas īpatsvaru starpību, kur vērtējumu drīzāk pietiekamas/drīzāk nepietiekamas minēšanas biežums (%) ir reizināts ar koeficientu 0.5, bet vērtējumu pilnībā pietiekamas/pilnībā nepietiekamas minēšanas biežums - ar koeficientu 1. Indekss var svārstīties robežās no +100 (visi uzskata, ka pilnībā pietiekamas iespējas) līdz -100 (visi uzskata, ka pilnībā nepietiekamas iespējas).

4. Vērtējums iespējām aizstāvēt savas tiesības tiesā

"Lūdzu, pastāstiet galvenos iemeslus, kāpēc Jūs iespējas *aizstāvēt savas tiesības pret valsti par Satversmei neatbilstošu normatīvo aktu vērtējat kā nepietiekamas*«

Atsevišķas raksturīgākās iedzīvotāju atbildes (precīzi citāti), katra minēta 1 reizi

«tauta slikti zina par savām tiesībām un iespējām, daudzi to iespēju neizmanto un daudziem bail no tiesas»

«nav lasīta Satversme, lai precīzi zinātu tiesības un tās aizstāvētu»

«likumu nepārzināšana, kā arī nav zināšanu, kā noformēt iesniegumu un sūdzību»

«domāju, nepietiks zināšanas un nauda»

«man kā krievvalodīgām un nezinošām labi latviešu valodu, būtu problemātiski aizstāvēt savas tiesības, jo tad būtu vajadzīgs tulks, kas radītu papildus izmaksas»

«finansiālie līdzekļi nav pieejami pietiekami, lai noalgotu advokātu, kas ir valstij neierobežoti»

«mums neuzvarēt valsti»

«ja es tagad iesniegtu papīrus savu tiesību aizstāvēšanai pret valsti, tad Satversmes tiesā tā vienkārši arī ņemtu un izskatītu, neticu»

«cilvēkam netiek dotas savas tiesības, ir likumi, kas ir pret cilvēku, nevis to aizsargā»

«deputāti izdod tikai sev labvēlīgus likumus»

«pret valsti vai pašvaldību iestādēm zaudējam, vēl pat neko neuzsākot, likums nav mūsu pusē»

«birokrātija un korupcija liedz aizstāvēties»

«jo nevaru nevienam iedot kukuli»

«kāds ir cilvēka spēks pret valsti? vai jūs jokojat?»

«es domāju, ka valstij daudz vairāk spēka nekā parastam cilvēkam»

««Maxima» traģēdijas tiesa parādīja tautai, cik tā ir negodīga, korumpēta, notiesājot visnevainīgāko vienu cilvēku - blēži ir brīvībā, nav ticības nekādas tiesām»

«tiesās valda milzīga netaisnība»

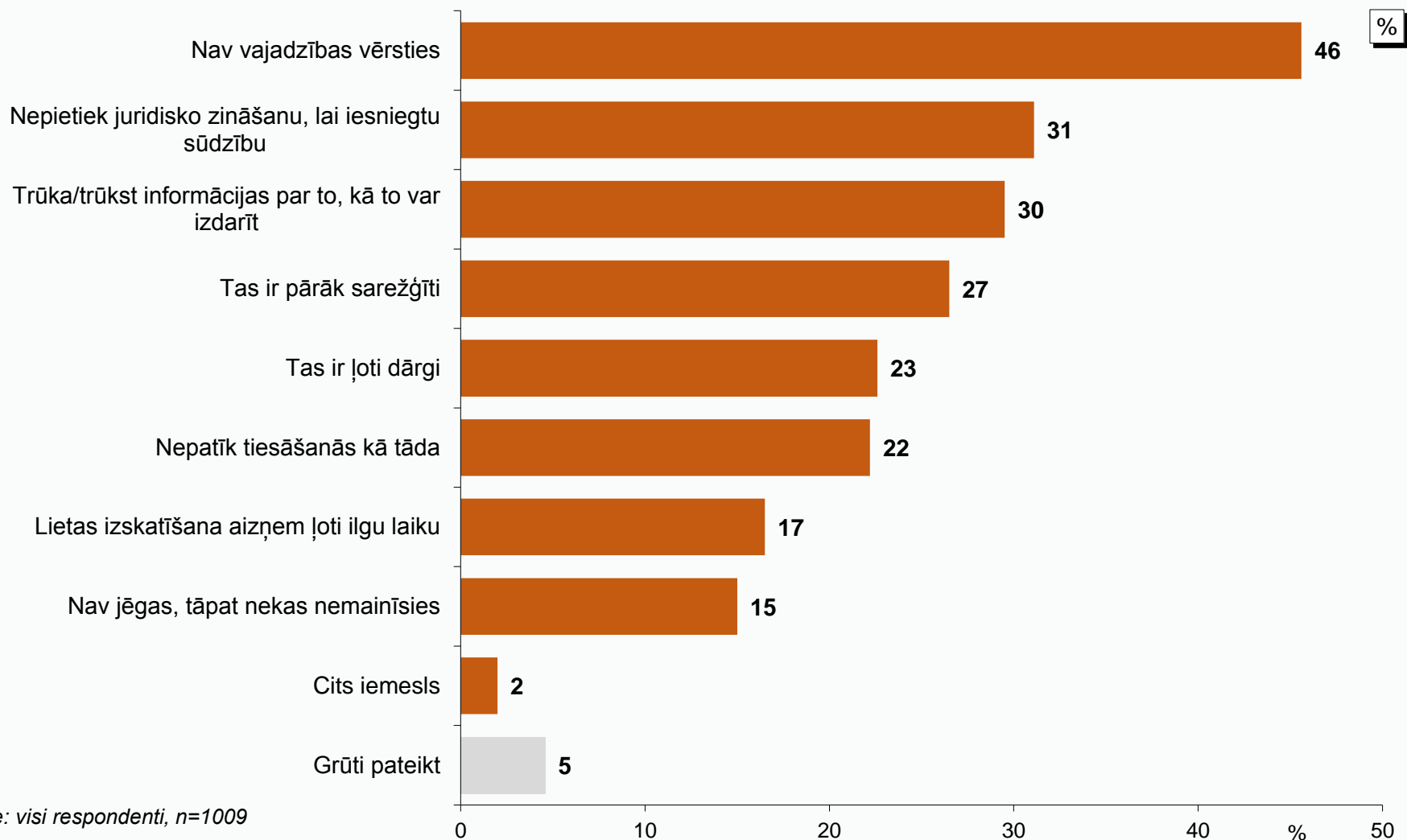
«Kam gan interesēs aizstāvēt tādu sīku vienību?»

«neesmu par to domājis, bet neesmu dzirdējis ne par vienu pozitīvu tiesas lēmumu pret iedzīvotājiem»

«Man liekas, ka Satversmes tiesa vairāk būs valsts pusē un mazāk aizstāvēs mani»

5. Uzskati par to, kāpēc cilvēki reti vēršas Satversmes tiesā

"Kāpēc, Jūsaprāt, cilvēki Satversmes tiesā vēršas salīdzinoši reti?"

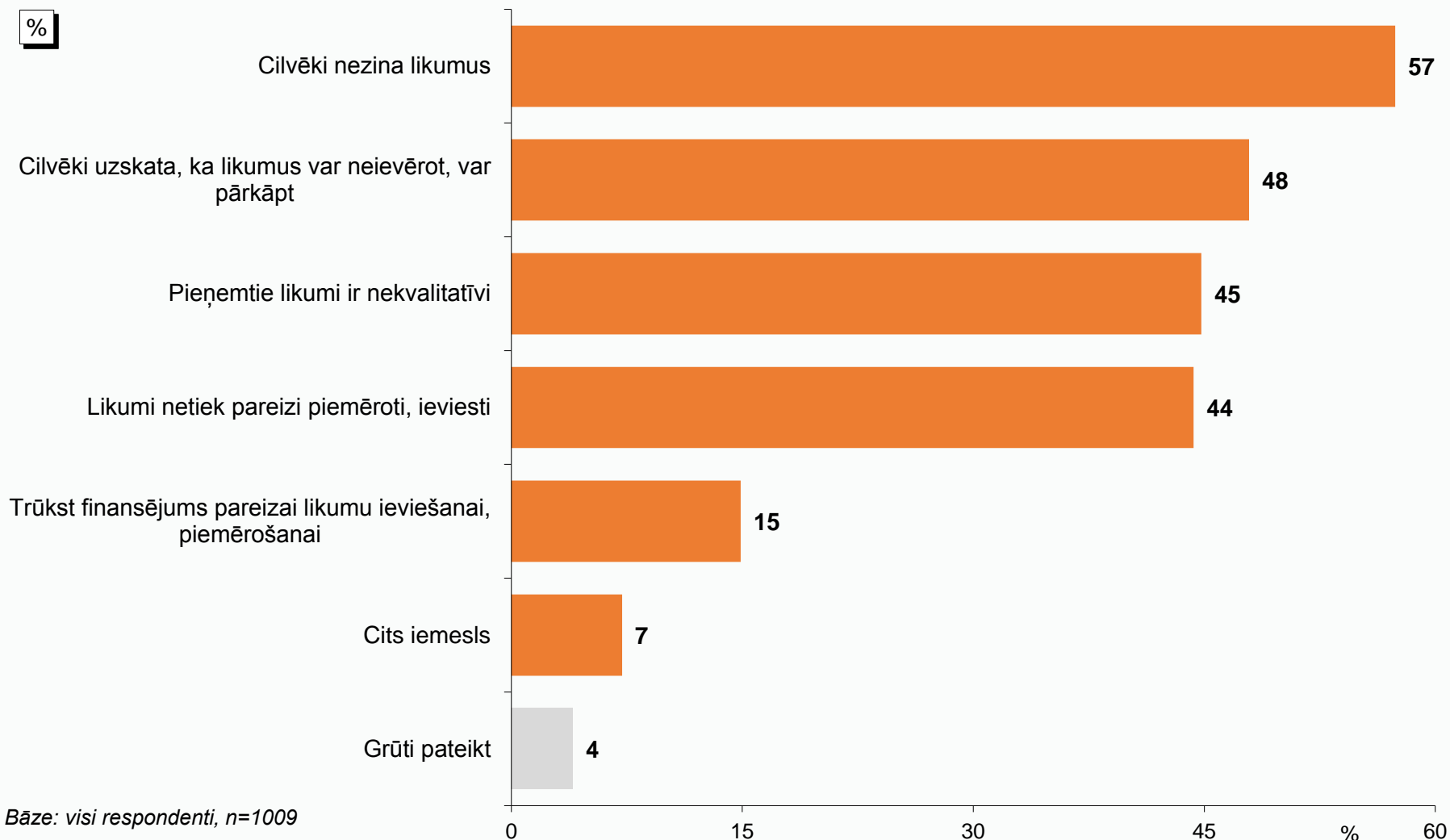
Bāze: visi respondenti, n=1009

*Tā kā katrs respondents varēja atzīmēt visas piemērotās atbildes, kopējā atbilžu summa pārsniedz 100%.

6. Uzskati par iemesliem likumu neievērošanai

"Kas, Jūsaprāt, ir trīs galvenie iemesli tam, ka Latvijā ne vienmēr tiek ievēroti likumi?"

Bāze: visi respondenti, n=1009

*Tā kā katrs respondents varēja atzīmēt līdz 3 atbildēm, kopējā atbilžu summa pārsniedz 100%.

Paldies par uzmanību!

